

Vårt marina arv 2011

Lancaster

EUROPA genomlider den sista krigsvintern. Tyskland står på randen till sammanbrott. Många hade trott att kriget skulle vara slut innan jul. Men Tyskland försvarar sig fortfarande med en fanatism som man har svårt att förstå. Royal Airforce Bomber Command fortsätter sina bombningar av det Tyskland som fortfarande finns kvar.

En mörk natt kring årsskiftet 1944-45 flyger ett ensamt Lancasterplan norrut från Tyskland, det är svårt skadat av ett tyskt nattjaktflygplan.

Det förlorar hela tiden höjd, men man gör ett desperat försök att nå fram till Sverige. Piloten, en ung grabb på kanske 21-22 år, kämpar förtvivlat, men till slut går det inte längre, han måste nödlanda på vattnet.

Vid den här tiden på året håller Östersjöns vatten 3-4 grader. De som fortfarande levde efter nödlandningen hade inte många minuter kvar att leva. Hamnar man i vattnet, blir man så nerkyld att man förlorar medvetandet efter 5-10 minuter.

Sommaren 1992 görs en expedition som heter Havsresan – Skånsk Maritim Kultur & Natur. Man finner Lancastern på ett djup av 41 meter halvvägs till Tyskland. Då börjar också försöken att identifiera flygplanet. Man ville fastställa vilka de sju unga grabbarna var, som följde flygplanet i djupet.

De är fortfarande rapporterade som MIA (Missed In Action), alltså inte ännu dödförklarade. RAF:s Bomber Command räknar sina döda till 55 573. Många av dessa har ingen grav, de bara försvann.

Totalt byggdes c:a 7 300 Lancaster flygplan, 3 345 förlorades genom krigshandlingar, av dessa ligger ett 50-tal i Östersjön.

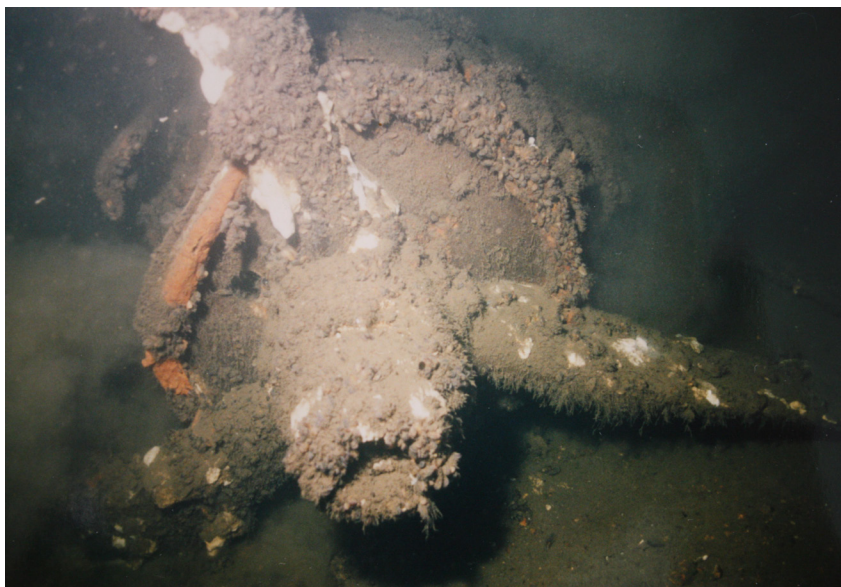

Bild från Havsresan 1992, tagen med LTH:s undervattensfarkost Sjöugglan som visar en av motorerna och delar av propellern.

Det har bärgats tre motorer från just denna Lancaster. Med hjälp av motorernas tillverkningsnummer, kan man konstatera att dessa levererades från Fords fabrik i Trafford Park den 22/9, 3/10 och 7/10 1944. De ligger i nära i tid och av detta kan man dra slutsatsen att flygplanet var nytt när det försvann. Vid undersökning av motorerna kan man se på vevaxellagren att motorerna inte hade gått många timmar. Flygplanskroppen var relativt intakt när det upptäcktes. Man kunde se att några hade överlevt nödlandningen. Nödutstigningsluckan som fanns på ovansidan av kroppen var borta. Så också den uppblåsbara livflotten, som normalt ligger i höger vinge.

Avro Lancaster började 1939 som ett tvåmotorigt bombflygplan kallat Manchester, utrustat med två Rolls-Royce Vulture motorer på 1760 hk. Dessa motorer visade sig ha en massa barnsjukdomar som RR inte kunde lösa. Man konstruerade om flygplanets vingar och försåg det med fyra RR Merlin motorer, samma som satt i Spitfire planen. En lösning som skulle visa sig vara mycket lyckosam. Man fick ett bombflygplan som hade en för-

måga att ta stor bombblast och ha en lång räckvidd. ”The Queen of the heavies” was born.

LENNART MALMROS

Vårt marina arv 2011

Projektet Vårt marina arv 2011 samordnas av Lunds universitet Teknisk geologi och Malmö Museer i samarbete med Kustbevakningen Region Syd. Dessutom deltar Svensk flyghistorisk förening och Malmö Sportdykarklubb samt Joakim Sjöberg.

Kontakt och information

Kjell Andersson, Lunds universitet, Teknisk geologi LTH, Box 118, 221 00 Lund

Jan Öjeberg, Malmö Muséer, Box 406, 201 24 Malmö

Henrik Roosberg, Kustbevakningen, Regionledning Syd, Box 545, 371 23 Karlskrona

Lennart Malmros, Svensk Flyghistorisk Förening, Skåne